

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia első előrehaladási jelentése (2013-2014) 2. sz. melléklet

A hazai és nemzetközi fenntartható fejlődési célok összevetése

2015. szeptemberében az **ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok** (*Sustainable Development Goals – SDG*) fogadott el. Az előrehaladási jelentésünk jelen mellékletében azt vizsgáljuk, hogyan járulhat hozzá Magyarország az egyetemes, globális fenntarthatósági célok megvalósításához, miként illeszkedhet egymáshoz a magyar Keretstratégia (a továbbiakban: NFFS) és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai (a továbbiakban: SDG-k).

Bár a fenntarthatóság felé való út meghatározása nemzetközi szinten egyező alapelvek, de az alapelvek eltérő értelmezése és operacionalizálása mentén történik, ezért az SDG-k adaptálása nem automatikus folyamat, hanem szükség van a nemzeti végrehajtás értelmező, a nemzeti fenntarthatósági értelmezési keretekkel összhangot kereső módjának megtalálására. Minden országnak a saját erőforrásait és helyzetét kell figyelembe vennie a nemzetközi célok összefüggésében.

Amikor tehát most sor kerül az NFFS előrehaladásának értékelésére, lehetőségünk van az ENSZ céljaihoz való illeszkedésben is megvizsgálni a magyar fenntarthatósági átmenetet. Minden ehhez hasonló dokumentum célja, hogy minél szélesebb konszenzuson nyugodjon, így mindkét dokumentum lenyomata azoknak a fejlődéssel és az erőforrások hosszú távú fenntartásával kapcsolatos kérdésköröknek, ami a politikai közösségek szerint a világot és Magyarországot *hic et nunc* foglalkoztatják.

Az NFFS több ponton egyezik, összecseng az ENSZ 2015-ben elfogadott Fenntartható Fejlődési Céljaival.

Sustainable Development Goals

- Goal 1. End poverty in all its forms everywhere
- Goal 2. End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture
- Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages
- Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all
- Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls
- Goal 6. Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all
- Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all
- Goal 8. Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all
- Goal 9. Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation
- Goal 10. Reduce inequality within and among countries
- Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable
- Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns
- Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts
- Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development
- Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss
- Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels
- Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development

A fenntartható fejlődés nemzetközi politikai beszédmódja, értelmezése három, egymással szoros kölcsönhatásban és függőségben lévő dimenziót: a gazdaságit, a társadalmi és a környezetit tartalmazza. A magyar Keretstratégiában olyan fenntarthatóság meghatározást alkalmaztunk, amely erősebben hangsúlyozza a dimenziók makroökonómiai alapjait, egyértelműbb értelmezési alapot és szakpolitikai megvalósíthatóságot adva a fogalomnak. A közgazdaságtan és a politikatudomány aktuális felismeréseire építve az NFFS a három dimenziót egy négy erőforrásra (emberi, társadalmi, környezeti és gazdasági) osztott térré alakította. Ezzel az NFFS

egy egyértelműen fenntarthatóság-központú stratégiává vált, míg a nemzetközi fenntartható fejlődési beszédmód sokszor tolódik el egy fejlődés-központú problémamegoldás irányába.

Az NFFS a négy nemzeti erőforrás által karakterizált térben 34 stratégiai célt és ezekhez kapcsolódóan 77 teendőt (eszközcélt) tartalmaz.

Az ENSZ által meghatározott fenntartható fejlődési célok, az SDG-k 17 általános célkitűzést (goals) és azokhoz kapcsolódóan 169 eszközcélt (targets) foglalnak magukba. Az eszközcélok két alcsoportra oszlanak, vannak inkább tartalmi, anyagi célok (111 eszközcél tartozhat ide), s vannak intézményi eszközcélok (értékelésünk szerint 58 ilyen eszközcél van). Az anyagi eszközcélok azt fogalmazzák meg, hogy mit tartunk fenntartható állapotnak vagy milyen fejlődési változást kell elérnünk. Az intézményi eszközcélok a fejlődés elérhetőségének vagy a fenntarthatóság biztosíthatóságának intézményi, kompetencia feltételeit írják körül. Ez utóbbiak többsége célzottan a legszegényebb vagy a fejlődő országok helyzetére, szükségleteire reflektál. Ezek között is döntő többségben vannak az olyan eszközcélok, amelyek a fejlett országokat hívják fel, hogy vegyenek részt a fejlődő országok intézményes képességeinek javításában, például anyagi támogatással, technikai segítségnyújtással vagy technológiatranszferek révén.

Ez utóbbi terület (amelyre tehát az SDG-k eszközcéljainak mintegy harmada vonatkozik) egyértelműen nem illeszthető be az NFFS logikájába, azon kívül eső politikai cselekvéseket, szakpolitikai területeket jelöl. A magyar közpolitikában a fenntarthatósági stratégiai tervezés és cselekvés tartozik az NFFS hatálya alá, míg a fejlődő országok támogatása, az egyetemes fejlesztés céljainak megvalósítása hazánkban egyértelműen a külügyi-külgazdasági politika része.

Ezért az SDG-k megvalósítása Magyarországon két terület (a fenntarthatósági és a külpolitikai-külgazdasági) párhuzamos, logikájukban külön-külön különböző, de egymással mégis kapcsolatban lévő cselekvését igényli.

A továbbiakban – leválasztva a külügyi-külgazdasági jellegű eszközcélokat – a maradék SDG célokat és eszközcélokat vetjük egybe az NFFS hajtóerőit, céljait, mutatóit és teendőit magukba foglaló készlettel.

Itt is egy további megszorítást alkalmazunk. Megállapíthatjuk, hogy a 14. SDG (Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használata) az európai kontinens közepén elhelyezkedő Magyarország részére nem releváns szakterület.

A releváns általános célokhoz is tartozhat olyan eszközcél, ami megint csak nem feladat Magyarország számára, például azért, mert a meghatározott célt már túlteljesítettük (például a csecsemőhalandóság esetén), vagy a jelzett céllal kapcsolatos probléma Magyarországon marginális (a közúti balesetek aránya a halálokok között itthon nagyon alacsony).

Elemzésünk szerint az SDG-k 169 eszközcélja (*target*-je) közül – a külügyi, fejlesztési együttműködési, intézményfejlesztési jellegű eszközcélok (58 db) elkülönítése és az irreleváns eszközcélok (28 db) kiszűrése után – 83 db eszközcél tartozik az NFFS hatáskörébe (az eszközcélok 49%-a).

NFFS terület	releváns SDG cél
E1.1 Humán erőforrás – népesség	10.7 Szabályozott migrációs politika kialakítása
E1.2 Humán erőforrás – tudás	4. Minőségi, egész életen át tartó oktatás
E1.3 Humán erőforrás - egészség	3. Egészségben eltöltött életek mindenkinek
E1.4 Humán erőforrás – kirekesztődés	1. A szegénység csökkentése 2.1-2.2 Éhezés felszámolása 5. Nők egyenjogúságának biztosítása
E2 Társadalmi erőforrások	10. Egyenlőtlenség csökkentése 16. A kormányzás minőségének javítása 17.14, 17.17 Szakpolitikai koherencia, érdekelt bevonása
E3 Természeti erőforrások	2.3-2.5 Fenntartható élelmiszertermelés 6. Fenntartható vízgazdálkodás 7. Fenntartható energiagazdálkodás 12. Fenntartható termelés és fogyasztás 13. Klímaváltozás mérséklése 15. Ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása
E4.1 Vállalkozói tőke, innováció, foglalkoztatás	8. Inkluzív gazdasági növekedés és foglalkoztatottság 9. Fenntartható infrastruktúra és gazdasági szerkezet, kutatás és innováció 11. Fenntartható települések
E4.2 Makrogazdasági egyensúly	17.13 A globális makroökonómiai stabilitás növelése

Ezen általános és eszközcélok hazai fenntarthatósági politikai relevanciáját ugyan még részletesen kell elemezni, de előzetesen annyi látható, hogy **az NFFS céljai-eszközei és a fenntarthatósági szempontból Magyarországon releváns 83 SDG eszközcél között viszonylag jó korreláció figyelhető meg.**

Ezért **nincs szükség az NFFS lényeges módosítására annak érdekében, hogy Magyarország hozzájárulhasson az ENSZ céljainak teljesítéséhez.** Az NFFS céljainak teljesítését viszont csak még szükségesebbé, hangsúlyosabbá teszi, hogy a megvalósításnak nem csak nemzeti, hanem globális relevanciája is van. A szükséges **kisebb korrekciók** a Keretstratégia 2017-ben esedékes **felülvizsgálatakor** elvégezhetőek lesznek.

A részletesebb elemzésben az SDG célokra és eszközcélokra sorszámmal hivatkozunk, ahol az első számjegy az általános cél sorszáma (1-től 17-ig) a pont elválasztás után pedig az eszközcél sorszáma szerepel (pl. 1.1 az 1. általános cél [*goal*] 1. eszközcélját [*target*] jelöli). Az NFFS-re vonatkozó utalásokban a Keretstratégiában használt betű-szám kombinációt használjuk (pl. C.1.4 az 1. nemzeti erőforrás 4. célját jelöli).

Kiemelkedő az egyezés az NFFS Természeti erőforrások (E3), az Emberi erőforrások Tudás (E1.2), Egészség (E1.3) és Szegénység (E1.4) alpontjai, valamint az SDG-k között. Kisebb a korreláció az Emberi erőforrások Népeség alpontja (E1.1) és az SDG-k között, mert az ENSZ alig foglalkozik ezzel a problémával fenntarthatósági kontextusban (csak a migrációra és a női reprodukciós jogokra vonatkozóan találunk egy-egy eszközcélt, a termékenységre, öregedésre nem vonatkozik SDG).

Emberi erőforrások (E1)

A nemzeti erőforrásokat tekintve az Emberi erőforrások mutatják a legtöbb egyezést az SDG-kel.

A magyar népesség (E1.1) veszélyes ütemben fogy (A1.1, A1.2). Ez a probléma valamennyi szektorban érezteti hatását, így nem csoda, ha az NFFS több pontjában foglalkozik a népességfogyás lelassításával, a kedvezőtlen demográfiai mutatókkal és a bevándorlás politikával (C1.4, C1.3.). Az SDG-k ezzel szemben a fejlődő országokra jellemző problémákkal foglalkoznak (3. általános cél: Biztosítani az egészséges életet és a jó létet minden generáció számára), így az alcélok között megjelenik a reprodukciós egészségügyi ellátás, a családtervezés és a reprodukciós egészség (3.7).

A magyar fenntartható fejlődési célok az ENSZ célkitűzéseihez hasonlóan az innovációkat megalapozó tudástőkét (E1.2) elengedhetetlennek tartják (4. cél: Biztosítani a mindenki számára elérhető, méltányos, minőségi oktatást, valamint az élethosszig-tartó tanulás lehetőségének megteremtését mindenkinek). Az oktatás színvonalának növelése, az iskolában töltött idő bővítése, az iskolai

diszkriminációmentesség mindkét dokumentumban megjelenik (C1.6, C1.7, C1.8; valamint 4.1, 4.2, 4.3). Mindenhol szerepel a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek bővítése (C1.10; illetve 4.7).

Az ENSZ által kitűzött célokhoz (3. cél: Biztosítani az egészséges életet és a jólétet minden generáció számára) hasonlóan az egészség (E1.3) területe a Keretstratégiában is domináns. A magyar emberek egészségügyi állapota a legrosszabb a térségben, és messze elmarad a gazdasági fejlettségi szintünkhöz képest elvárhatótól. Hazánkban jelentősek a regionális területi egyenlőtlenségek. NFFS céljai között ennek megfelelően többek között az egészségmagatartásbeli problémák, ellátórendszer korszerűsítése, krónikus megbetegedések csökkentése, környezeti ártalmak csökkentése szerepelnek (H1.10, T1.24, T1.19, C1.13). Mindkét dokumentumban megjelenik a szenvedélybetegségek és a környezeti ártalmak csökkentése (3.2, 3.5, 3.9; illetve H1.12, H1.10). Az NFFS-ben közvetlenül nem szerepel, de az Egészségügyi Ágazati Stratégiának a specifikus, az alapellátás megerősítését támogató céljai között megjelennek az SDG eszközcélok között lévő alapvető egészségügyi finanszírozást és toborzást előirányozó, valamint az ágazati dolgozók megtartására vonatkozó passzusok: úgymint a finanszírozási rendszer átalakítása, az egészségügyi dolgozók együttműködésének, fizikai és mentális állapotának javítása, valamint a vonzó életpálya.

Alapvetően az emberi erőforrások fejlesztésének egyik legjelentősebb akadály a szegénység (E1.4), a társadalmi kizáródás. Az NFFS-ben hangsúlyos a tartósan fennálló társadalmi kirekesztettség, szegénység, a már említett diszkriminációmentesség (H1.13, T1.25). Az SDG-kben az 1. általános cél: Felszámolni a szegénységet és annak minden formáját mindenhol. A legszegényebbek kiszolgáltatottságának csökkentése visszaköszön az NFFS szolidáris társadalom és gyermekszegénység csökkentését kitűző céljaiban (T1.27, C1.14). Fontos pontja mindkét dokumentumnak a foglalkoztatottság növelése (C4.6, 8.5). A különbség azonban, hogy még az NFFS céljai között a foglalkoztatás növelése, innováció és jobb munkakörülmények szerepelnek, az SDG-k között a méltányos munkalehetőségek és a gyermekmunka megszüntetése olvasható (8. cél: Előmozdítani egy tartós, mindenki számára elérhető és fenntartható gazdasági növekedést, teljes körű és termelékeny foglalkoztatást és méltányos munkát mindenkinek). Az SDG eszközcéljai között szereplő fiatalok munkavállalás szabályozása és támogatása megint nem közvetlenül az NFFS-ben, hanem egy másik kormányzati tervben, a vállalati társadalmi

felelősségvállalás elősegítéséről szóló cselekvési terv horizontális prioritásai között található.

Az SDG-k céljai között a szegénységhez kapcsolódóan a 2. cél (Az éhínség és az alutápláltság megszüntetése, az élelmezés biztonság és a minőségibb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása) eszközcéljai között szerepel az éhínség és az alutápláltság megszüntetése (2.1, 2.2). A lakhatásra vonatkozó irányelveket az SDG-k 11. általános céljának (A városokat és településeket befogadóvá, biztonságossá, ellenállóvá és fenntarthatóvá tenni) eszközcéljai között találjuk; úgymint megfelelő lakhatás biztosítása és a *slum*-ok felszámolása (11.1, 11.2). Az NFFS lakhatással kapcsolatos céljai között megtaláljuk a lakókörnyezetek környezetkárosító hatásainak csökkentését, valamint komplex programok indítását a leszakadó térségekben (H1.12, T1.28).

Társadalmi erőforrások (E2)

A Keretstratégiában megfogalmazott, társadalmi erőforrások megfelelő használatára vonatkozó céljai több ponton jelennek meg az ENSZ eszközcéljainak valamelyikében. Az NFFS-ben főleg a bizalom infrastruktúrájának erősítése, a korrupció elleni fellépés, a kormány kiszámíthatóságának erősítése, a munka társadalmi körülményeinek javítása, a bérkülönbségek csökkentése és a szolidáris társadalmi attitűd kialakítása a cél (C2.4, C2.5, T2.9, T2.3, C2.5, C1.14). Az SDG-k az országon belüli egyenlőtlenségek csökkentésén túl az országok közötti egyenlőtlenségek mérséklését (10. cél) is előírányozzák, a legalacsonyabb jövedelmek folyamatos növelése, szociális, politikai és gazdasági diszkrimináció megszüntetése, a pénzügyi hálózatok monitoringja (10.1, 10.3). Az elmúlt időszak eseményei aktualitást adnak a mindkét dokumentumban megjelenő szabályozott migrációt, illetve bevándorlási politika kialakítását szorgalmazó céloknak (10.7, illetve C1.4). Az SDG-k 16. általános célja (Támogatni a békés és befogadó társadalmakat a fenntartható fejlődés érdekében és gondoskodni az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről mindenki számára, és hatékony, elérhető és mindenki számára nyitott intézményrendszer kiépítése minden szinten) magában foglalja az erőszak minden formájának csökkentését, az embercsempészet megszüntetését, a fegyvercsempészet és szervezetbűnözéssel szembeni harcot, a törvényes személyazonosságot és alapvető szabadságjogokat mindenki számára (16.1, 16.2, 16.9, 16.10). Az NFFS-ben megjelenő

célok – Magyarország sajátosságainak megfelelően – a korrupció elleni fellépésre és a jogkövető magatartásra fókuszálnak (T2.5, T2.3).

A társadalmi erőforrások szempontjából fontos az NFFS-ben is megfogalmazott fogyasztási minták és környezeti értékrend, a környezettudatosság helyzete (H3.3, T3.6). Az SDG 12. célja (Biztosítani a fenntartható fogyasztási és termelési mintákat) foglalkozik ezzel a kérdéssel. A társadalom szolidaritása, aktivitása a fenntarthatóság szempontjából is fontos értékrendek (C1.14). Az SDG-k között (5. cél: Nemek közötti egyenlőség támogatása, nők és lányok társadalmi szerepének megerősítése) a nőket ért hátrányos megkülönböztetés elleni célok között olyan eszközcélok szerepelnek, mint a női egyenjogúság, a nőkkel szembeni erőszak minden formájának megszüntetése (lánygyermekeknél csonkítás, kényszerházasság) és a reprodukciós egészség (5.1, 5.2, 5.3). A nemek közötti egyenlőség témájában az NFFS-ben csak közvetetten kap teret ez a probléma (T1.2 munka melletti gyermekvállalás segítése mint a női esélyegyenlőséget segítő tényező), általában és minden részletre kiterjedően a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia - Irányok és célok (2011-2020) kormányzati dokumentum az eligazító érvényű.

Természeti erőforrások (E3)

A nemzetközi folyamatokkal megegyezően hazánkban is egyre kisebb területre szorul vissza a természetes környezet. Magyarország területe természetes ökoszisztéma szolgáltatásainak mintegy 90%-át elvesztette, és a természetes területek felszámolása, beépítése a világtrendhez hasonlóan hazánkban is nagy ütemben folytatódik.

A Keretstratégia céljai között hangsúlyos szerepet kap a biodiverzitás, a talaj termőképessége, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások degradációjának megakadályozása, a kritikus állapotban lévő erőforrások esetében normatív, korlátozó előírások bevezetése, esetlegesen az erőforrás-felhasználás teljes tilalma, a környezeti hatásvizsgálatok elvi alapjainak megteremtése és a szükséges módszertanok kidolgozása (C3.1, C3.5, T3.11, T3.12).

A természeti erőforrások mértéktelen pazarlása globális probléma, így az SDG fő céljai között is szerepel ezek védelme (15. célkitűzés: Védni, támogatni és helyreállítani a szárazföldi ökoszisztémák fenntartható használatát, a fenntartható erdőgazdálkodást, harcolni az elsivatagodás ellen és a föld degradálódásának megállítása és a visszafordítása, biodiverzitás csökkentésének megállítása). Az SDG-k eszközcéljai között sok hasonlóságot találunk az NFFS céljaival (szárazföldi

ökoszisztémák védelme, erdőirtás megállítása, erdőtelepítés, talaj degradáció megfékezése, biodiverzitás megőrzése; 15.1, 15.2, 15.3.). Az SDG-k között helyet kapnak az olyan globális problémák ellen intézkedések is, mint az orrvadászat elleni védelem, valamint a védett növény-és állatfajok csempészésének megakadályozása (15.7, 15.c). Mindkét dokumentum kinyilvánítja a fenntartható fejlődéshez szükséges stratégiák megalkotásának szükségességét (T4.18, 15.9).

Az éghajlatváltozás mérséklését és az adaptáció növelését irányuló célok egyaránt jelen vannak. Az ENSZ által meghatározott 13. cél (Tegyük sürgős intézkedéseket a klímaváltozás és ennek hatásaival való harc érdekében) eszközcéljai között szerepel az alkalmazkodóképesség növelése a klímaváltozás okozta eseményekkel szemben, a klímaváltozással kapcsolatos intézkedések megjelenítése a nemzeti dokumentumokban, stratégiákban, a környezettudatosság növelése a lakosság körében (13.1, 13.2, 13.3, 13.4). Az NFFS céljai között első helyen az éghajlat-változással szembeni ellenálló-képesség növelése (T3.15) szerepel, de megjelenik a környezettudatosság növelésére irányuló kampányok fontossága és általában a környezeti károk megelőzésére és mérséklésére irányuló tevékenységek szerepe (C3.4, T3.4, T3.1). Megjelennek még a már említett stratégiák megalkotásának szükségszerűségét kiemelő és a döntéshozók támogatását célzó hatásvizsgálatok minőségjavításának céljai is (T4.18, T3.12, T3.13).

A levegő és vízszennyezési problémák elleni küzdelem céljai szintén szerepet kapnak az NFFS-ben és az SDG-k között is (SDG 6. általános cél: Biztosítani a vízhez való hozzáférést, a fenntartható víz- és szennyvízgazdálkodást és közegészségügyet mindenki számára). Mindkét dokumentum céljai között megjelenik a hatékony vízfelhasználás, vízgazdálkodás, vízi ökoszisztémák védelme, környezetkímélő technológiák, természeti erőforrásokra vonatkozó felhasználási korlátok, a szennyvízgazdálkodás innovációja és a vízi-ökoszisztémák degradációjának megakadályozása (6.4, 6.3, 6.5, 6.6, illetve C3.1, C3.2, C3.3, C3.4, T3.3).

Az SDG alcéljai között ezenfelül az ivóvízhez való hozzáférés, a közegészségügyi alapellátás (pl. zárt mellékhelyiségek) biztosítása szerepel (6.1, 6.2).

A már említett 2. cél (Az éhínség és az alutápláltság megszüntetése, az élelmezés biztonság és a minőségibb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása) eszközcéljai között olyan fenntartható élelmiszerellátó és rugalmas mezőgazdasági rendszerek kiépítése szerepel növény- és állattenyésztési bankok segítségével, amik javítanak az ökoszisztémák állapotán, miközben növekszik

a termelékenység. Az NFFS-ben a helyi gazdasági kapcsolatok erősítése, a környezeti ártalmakkal való rugalmasság növelése és a környezettudatos mezőgazdálkodás jelenik meg (T4.3, T4.6). Nem szerepel az NFFS-ben, de a Nemzeti Biodiverzitási Stratégiában külön alfejezetet szentelnek a mezőgazdaságunk biológiai alapját képező genetikai erőforrásoknak. A génforrások begyűjtése, génbankban történő megőrzése és visszajuttatása a gazdálkodókhoz, kiskertekbe, háztáji gazdaságokba az egyetlen biztos megoldás a növényi genetikai erőforrások hosszú távú megőrzésére és fenntartható hasznosítására.

Gazdasági erőforrások (E4)

Az NFFS szerint a magyar vállalkozói kultúra számos eleme támogatja a vállalkozói tevékenységet, ugyanakkor magas a magyar gazdaság nemzetközi kitettsége, a külföldi tőkéktől és nyersanyagoktól való függése, amihez jelentős külföld felé való eladósodottság társul (P4.1, C4.1, H4.10). A közösségi infrastruktúra helyenként rendkívül lepusztult állapotban van, és a nemzetközi összehasonlításban alacsony a vállalkozások K+F és innovációs tevékenysége, továbbá a foglalkoztatottság szintje (C4.5, C4.6). A közkiadások legnagyobb tételét jelentő jóléti rendszer (az életpálya-finanszírozás intézménye) (T4.11) is fenntarthatatlan, így jelentős rejtett (implicit) adósságot hárít a jövő nemzedékeire.

A gazdasági erőforrásokra vonatkozó passzusok az SDG 8. céljában szerepelnek (Biztosítani a folytonos, inkluzív és fenntartható gazdasági növekedést, a teljes és hatékony foglalkoztatottságot és a megfelelő munkát mindenki számára).

A technológiai célokat tekintve az SDG között (7. cél: Biztosítani a hozzáférést a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférést mindenki számára) különböző technikai fejlesztések, környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiák támogatása áll nemzetközi együttműködésekén keresztül, még az NFFS-ben főleg a kutatási, fejlesztési és innovációs ráfordítások, környezetkímélő technológiák és földhasználati módok támogatását szorgalmazó célok jelennek meg (T3., C3.4).

Az ENSZ által megfogalmazott passzusok között szerepel rugalmas, korszerű infrastruktúra kiépítése, fenntartható iparosodás támogatása, innováció, kutatások támogatása, megfizethető hitelrendszer kiépítése, internethez való méltányos hozzáférés (9. cél: Reziliens infrastruktúra kiépítése, támogatni az elérhető és fenntartható iparosítást és elősegíteni az innovációt). Az NFFS-ben ehhez

kapcsolódóan megjelenik a gazdasági aktivitás nagysága, az alkalmazott technológiák minősítése, K+F fejlesztése és innovációs ráfordítások, valamint a tudás jobb hasznosításának igénye a társadalomban (H3.2, C1.9).

Az NFFS-ben nem találunk konkrét célokat, de az SDG-k eszközcéljai között megjelenik a közlekedési rendszerek, tömegközlekedés fejlesztésének kérdésköre, amivel a hazai politikai dokumentumok közül a Nemzeti Közlekedési Stratégia foglalkozik. E stratégiában található célok között megjelenik a szolgáltatások színvonalának és hatékonyságának növelése és a társadalmi szinten hasznosabb közlekedési szerkezet kialakítása.